

B.A. Semester - 5 (CBCS) Examination

Oct/Nov.- 2024 (Old Course)

SANSKRIT: P16 SANSKRUT VYAKRAN (CORE - 16)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક ગદ્યખંડનો અનુવાદ કરો. (૦૭)

Que-1 (A) Translate any One of the following passages. (07)

(૧) વિદ્યાધ્યાયેનેન માનવોડમરત્વમાજ્ઞોતિ । જ્ઞાનેન વિના નરઃ પશુરેવાસ્તિ । યસ્ય દેશસ્ય પ્રજા વિદ્યાયા હીના અસ્તિ, અજ્ઞાનાન્ધકારે પતિતા સા પ્રજા કદાપ્યુન્નતિ નાજ્ઞોતિ । વિદ્યા એવ જનસ્ય સૌન્દર્યમસ્તિ । વિદ્યા ત્વીદશં ધનં વર્તતે યદતીવ પ્રચ્છન્નં ગુપ્તં ચાસ્તિ । યદા જનઃ પરદેશં ગચ્છતિ તદા વિદ્યૈવ તસ્ય બન્ધુજનો ભવતિ । રાજસુ વિદ્યૈવ ગુરુણામપિ ગુરુઃ । અતઃ સમ્યગેવ કથિતં યદ્વિદ્યાવિહીનો જનઃ પશુરેવાસ્તિ ।

અથવા / OR

(૨) ઉપનિષદ્ ગ્રન્થાઃ અધ્યાત્મવિદ્યાપ્રધાનાઃ સન્તિ । તાસુસંવાદરુપેણ આશ્વાનરુપેણ ચ વિવિધા વિદ્યાઃ સમુપદિષ્ટાઃ । પરં તાસુ તાત્પર્યવિષયીભૂતોડર્થઃ આત્માનમધિકૃત્યૈવ પ્રસ્તુતઃ । ઉપનિષદ્સાહિત્યમેવ સર્વેષાં સંપ્રદાયાનાં ભુલભિતિરીતિ મન્યામહે । ઉપનિષદ્સાહિત્યમનીવ શાન્તિપ્રદં, જ્ઞાનપ્રકાશકં વર્તતે, તદેવ ચ માનવ-સંસ્કૃતેરાદિજનની । વિશ્વક્ત્વજ્ઞાનસ્ય આદિમં સ્ત્રોતોડપિ ઉપનિષદમહાદીત એવ પ્રવાહિતમિતિ નાત્ર સન્દેહઃ । બ્રહ્મ વિદ્યા હિ મનસ આત્મનશ્ચ નિરતિશયશાન્તિપ્રદા । તથા હિ- ઉત્તિષ્ઠિત જાગ્રત પ્રાપ્ય વરાન્ નિબોધત ।" ઉપનિષદાં વચનામૃતમેતત્ સુધીભ્યો ભુમુક્ષુભ્યઃ પ્રેરણાપદં નિરતિશયશાન્તિપ્રદં ચેતિ દિક્ ।

પ્રશ્ન-૧ (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એકનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો. (૦૭)

Que-1 (B) Translate any One of the following in to Sanskrit. (07)

(૧) સફળતા મેળવવા માટે આપણે અન્ય પર આધારિત ન રહેવું જોઈએ. બીજા પર આધાર રાખવો તે ગુલામીનું બીજું નામ છે. બીજાના દાન પર જીવનારાઓને સ્વમાન નથી હોતું. ફક્ત સ્વપરિશ્રમ જ આપણામાં આત્મવિશ્વાસ જન્માવે છે, વ્યક્તિત્વને વિકસાવે છે, જાત મહેનત યારિત્યનું નિર્માણ કરે છે. મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવા માટે દૃઢ્યને બળ આપે છે. માત્ર પ્રમાદી લોકોને જ સફળતા એક આશ્ચર્ય તરીકે મળતી હોય છે.

(૨) One should not be dependent on others for the success. To be dependent on others is equal to be a slave. Those who live depended on donations from others, do not have self-respect. Only self help can give birth to self confidence and can develop the personality. Hard work creates the character, and gives strength and courage to face the hardships. The success to idle people is only wonder.

અથવા / OR

(૨) બધા ઉપનિષદોનો સાર ગીતામાં છે. તેનું નિરુપણ ઘણી સરળ ભાષામાં થયું છે. છતાં તેમાં રહેલું અર્થનું ગૌરવ અને વિચારોની ગંભીરતા તેટલા જ નોંધપાત્ર છે. જગતના કોઈપણ માણસને સ્પર્શી શકે તેવા વ્યવહારું ચિંતનને કારણે તે ઘણું લોકપ્રિય પુસ્તક બન્યું છે. સમગ્ર માનવ સમાજના કલ્યાણ માટે નિષ્કામ ભાવે કર્મ કરવાં જોઈએ એવો કર્મયોગનો સંદેશ તેમાં જોવા મળે છે. ઉપરાંત જ્ઞાન અને ભક્તિનું આકર્ષક નિરુપણ છે.

(૨) The essence of all the Upanisads is embodied in the Gita. It is depicted in a very simple language. Still the gravity of meaning and seriousness of thoughts found in it are equally note worthy. It was found in it are equally note worthy. It was become a very popular book on account of the practical philosophy which can appeal to any body in the world. The message of કર્મયોગ in the form that actions must be performed in a detached manner for the welfare of the human society at large is found in it moreover the depiction of જ્ઞાન and ભક્તિ are also fascinating.

- પ્રશ્ન-૨ નીચે આપેલા રૂપો ઓળખાવો. (કોઈપણ સાત) (૧૪)
- Que-2 Recognize the following grammatical forms. (Any Seven) (14)
(૧) રામાય ।	(૫) પિતા ।	(૯) વધૂભ્યામ્ ।	(૧૩) ભાનુમ્ ।
(૨) રામેષુ ।	(૬) પિતરઃ ।	(૧૦) વધૂભ્યઃ ।	(૧૪) ભાનૂનામ્ ।
(૩) કવિઃ ।	(૭) નદ્યૌ ।	(૧૧) વારિણિ ।	
(૪) કવિભિઃ ।	(૮) નદીઃ ।	(૧૨) વારિણિઃ ।	
- પ્રશ્ન-૩ નીચે આપેલા રૂપો ઓળખાવો. (કોઈપણ સાત) (૧૪)
- Que-3 Recognize the following grammatical forms. (Any Seven) (14)
(૧) હસામિ ।	(૫) અમુચ્ચતમ્ ।	(૯) અક્ષિપઃ ।	(૧૩) વહથ ।
(૨) અહસમ્ ।	(૬) સૃજતઃ ।	(૧૦) ચલતઃ ।	(૧૪) અવહત્ ।
(૩) લિખન્તિ ।	(૭) વિશતિ ।	(૧૧) લભાવહે ।	
(૪) મુચ્ચથઃ ।	(૮) ક્ષિપસિ ।	(૧૨) અવદન્ ।	
- પ્રશ્ન-૪ નીચનામાંથી કોઈપણ સાત-સંધિવિગ્રહ કરો. (કોઈપણ સાત) (૧૪)
- Que-4 Dissolve the sandhi. (Any Seven) (14)
(૧) શ્રીશઃ ।	(૫) સુખાર્તઃ ।	(૯) નિષ્ક્રાન્તઃ ।	(૧૩) મનીષા ।
(૨) તવલ્કારઃ ।	(૬) મહૌષધિઃ ।	(૧૦) કોડયમ્ ।	(૧૪) દેવર્ષિઃ ।
(૩) સ્વૈરી ।	(૭) સમ્રાટ્ ।	(૧૧) બાલોહસતિ ।	
(૪) પ્રૈષઃ ।	(૮) વઘૂરેષા ।	(૧૨) પાવકઃ ।	
- પ્રશ્ન-૫ નીચનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
- Que-5 Write short notes any two of the following: (14)
(૧) ચ્વિ રૂપઃ ।
(૨) બહુવ્રીહિ સમાસઃ ।
(૩) લેટ્- લકારઃ ।
(૪) દ્વિતીયા-વિભક્તિ ।
